

БАНКІВСЬКИЙ КАПІТАЛ – ОСНОВА СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Ж.І. Торяник, Харківський банківський інститут

Одним з основних завдань, які стоять перед банківською системою України, є підвищення її ролі у процесах економічних перетворень. Серед фінансових посередників банки посідають ключове місце. Від банків залежить подальший поступ економіки країни. Найважливішим показником, який характеризує фінансову стійкість окремого банку і банківської системи загалом, є банківський капітал. Від того, наскільки банки приділятимуть увагу формуванню банківського капіталу, залежить їх спроможність активно здійснювати банківські операції та надавати послуги, фінансова стійкість банківської системи, її місце і роль у процесах економічних перетворень і подальшого розвитку економіки країни на ринкових засадах, інтеграція банківської системи України у світову спільноту.

Під терміном “ресурси комерційного банку” розуміють сукупність грошових коштів, що перебувають у його розпорядженні і використовуються для виконання активних операцій. Згідно з існуючими у банківській практиці традиціями ресурси банків поділяють на власні, залучені та позичені кошти. До власних ресурсів банків, або до банківського капіталу, належать фонди, які створюються банками для забезпечення фінансової сталості, комерційної і господарської діяльності, а також прибуток поточного і минулого років.

Найсуттєвішою рисою банківського сектора України є незначна питома вага власного банківського капіталу в економіці (табл. 1).

Як видно із наведених даних табл. 1, власний капітал українських банків становить 5 % від ВВП, тоді як у багатьох країнах з перехідною економікою цей показник наближається до 40 %, а в розвинутих країнах – 80 % і більше.

Звісно, така банківська система не є і не може бути ефективним інструментом політики економічного розвитку країни. Отже, важливими проблемами вітчизняних банків залишаються підвищення якості активів та капіталізація банків.

Таблиця 1

Власний банківський капітал та надані кредити у ВВП України

Показник	1997 р.	1998 р.	1999 р.	2000 р.	2001 р.	2002 р.
ВВП, млн. грн.	93365	102593	130442	170070	204190	220556
Кредити, надані банками в економіку, млн. грн.	7295	8873	11787	19121	27792	41199
Власний капітал банків, млн. грн.	3971	4828	5878	6450	7854	9981
Питома вага у ВВП, %:						
- кредитів, наданих банками в економіку;	7,8	8,6	9,0	11,2	13,6	18,7
- власного капіталу банків	4,3	4,7	4,5	3,8	3,8	4,5

Стабілізація і подальший розвиток банківської системи перебувають у тісному взаємозв'язку з нарощенням обсягів банківського капіталу. Воно повинно відбуватися за рахунок залучених та позичених коштів, реорганізації банків через їх злиття чи приєднання, створення банківських об'єднань та входження банків до складу фінансово-промислових груп, випуску облігацій для збільшення регулятивного капіталу на умовах субординованого боргу (для внутрішнього ринку

та єврооблігацій), привілейованих акцій з фіксованою дохідністю, випуску депозитних сертифікатів у бездокументній формі, які мають обіг у депозитарній системі.

Залученню у банківську систему коштів на тривалі строки сприятиме проведення пенсійної реформи і законодавче визначення гарантій і пільг щодо пенсійних заощаджень, підвищення довіри до банківської системи, забезпечення ефективності банківського регулювання та нагляду і системи гарантування вкладів, підвищення рівня реальних доходів населення, зниження податкового навантаження на доходи юридичних і фізичних осіб.

Торяник, Ж.І. Банківський капітал - основа стійкості банківської системи [Текст] / Ж.І. Торяник // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (25-26 листопада 2004 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2004. - С. 115-116.